

честь України

— готовь боронити

ГОЛОС

МОЛОДИ

ЛОНДОН

JKC

НАПЕРЕДОДНІ ДРУГОГО КРАЙОВОГО З'ІЗДУ Спілки Української Молоді на терені Великобританії

Воротці відбудеться II-ий Крайовий З'їзд Спілки Української Молоді на терені Великобританії.

Закінчується перший етап діяльності нашої молодницької організації. Зідуться молоді, повні енергії і завзяття, дійові делегати з усіх закутин британського острова, щоби зробити підсумки проробленої роботи в минулому, підсумки власних сил і спроможностей та намітити пляни і завдання організації на наступний етап.

Користаючи з цієї нагоди ми бажаємо висловити кілька думок і міркувань про роботу пророблену в минулому і про те, як належало б виправити помилки і поширити площину праці в майбутньому.

Ми бажаємо кинути світло не тільки на позитивні сторінки успішно проведеної праці, але й на ті недоліки і помилки, що виявилися в реалізації завдань, в практичній роботі.

В дуже важких умовинах оформлювалася наша організація на цих теренах. Як і Організаційне Бюро СУМ так і вибраний I-им З'їздом Крайовий Комітет СУМ, на початку своєї діяльності, мусіли поборювати всякі труднощі. Аж дивним сьогодні являється факт, що Керівні органи СУМ-у мусіли добиватися в тодішніх керівників нашого громадського життя, „визнання“ організації і „дозволу організуватися“. Богато енергії, праці й часу зужито зовсім непотрібно.

Цілий перший етап праці СУМ, можна сказати, мав характер переходу з початкового в більш, пляновий розвиток діяльно-

сти. Нова країна, нові умовини життя і побуту, інший підхід і трактування всіх справ в тому числі і суспільно-громадських, брак всебічної допомоги і головний брак добрих керівників і робітників по всіх клітинах СУМ-у.

Допоміжну руку для СУМ-у подала Центральня СУБ. Відкрито сталу ділову канцелярію, одержано від СУБ дозвіл користуватися всіми технічними засобами. Стягнуто і оплачувано сталого працівника для СУМ-у.

Ця велика допомога з сторінки громадської установи дозволила Централі СУМ-у розгорнути більш плянову працю, вирівнюючи при тому всі недоліки і недомогання, що заістнували в боротьбі з початковим етапом. І так вже в місяці квітні скликано першу конференцію Голів всіх Осередків СУМ-у, на якій крім ряду практичних справ закріплено оформлені рямці організації. Розпочато видавання і поширювання організаційних обіжників, напрямних в роботі СУМ тощо. Протягом двох тільки місяців, крім урядженої конференції, зорганізовано зустріч усіх сумівок на терені В. Британії, видано 2 обіжники, що крім організаційних справ містили в собі напрямні праці та поширено ряд інструкцій і рефератів на національні імпрези і інше. Канцелярія Централі СУМ полагоджувала денно по 20—30 листів, запроваджувало ділові ділянки, словом розгортано працю в таких напрямках які вимагає щоденна практична робота. Місяць липень приносить нам перший вишкільний курс

культурно-виховних керівників, даліше розпочинається інтензивна підготовка Масового Свята Молоді. Курси вільноручних вправ, курси танців. В міжчасі відбуваються засідання членів Крайового Комітету, планування праці, розподіл роботи. Одним з більших досягнень на зовнішньому відтинку здобуває СУМ Масовим Святом Молоді, що відбулося в місяці жовтні, з нагоди Свята УПА. Щойно в тому часі Керівні органи СУМ вирішили вийти з рямок виключно внутрішньої діяльності, на зовні, перед українське громадянство. Слід підчеркнути, що сумівці і сумівки гідно підготовлені принесли добру славу своїй організації, успішно проведенням Святом. Цей перший іспит випав добре. З початкової стадії розвитку СУМ поступово входив в плянову, працю. Осердки вже на місцях у себе після вказівок Централі, будували й реалізували пляни праці у всіх ділянках, вміло самі підбирали матеріали до вишкочів, використовували прислані Централю. Вправді осінній сезон фізичних праць дуже утруднив послідовність роботи, зокрема болюче це відбулося на розгортання-культурнової діяльності по Осередках.

Централа СУМ, відчуваючи догідну хвилину, розпочинає виданичу діяльність. Видано одноднівку «Змаг Молодих» на Масове Свято Молоді, видано стінний календар СУМ. Видано пропам'ятні карточки-листочки: „Обличчям до воюючої України“. А в перших днях грудня появляється орган Крайового Комітету „Голос Молоді“, що починає періодично появлятися кожного місяця. Це ще один крок на відтинку зовнішньої роботи. Появляється об'їзник ч. 3 з напрямними праці і пляном вже на цілий квартал. Кінець 49-го року і початок 50 характеризується інтензивною підготовкою до З'їзду.

Коли ще згадати про те, що з причини хвороби, в самому розгарі праці змушений Керівник Організаційного Відділу при Крайовому Комітеті відійти, а згодом культурно-вихов. Керівник і Кер. Відділу Жіноцтва не можуть виконувати своїх обов'язків, а тим самим вся праця спочила на других членах Крайового Комітету, то треба об'єктивно ствердити, що за останній період зроблено дуже багато.

Сьогодні ми стоїмо напередодні другого етапу праці і розвитку СУМ. Перед

майбутнім Крайовим Комітетом стоять завдання не легші, а можна б сміло сказати багато тяжчі.

В першу чергу новий Крайовий Комітет СУМ повинен виправити ті недоліки і недотягнення в праці, які за час своєї каденції зробив теперішній Крайовий Комітет.

Коли візьмемо до уваги саму Централю СУМ, то як виявилось члени її розпочали вводити в життя майже ніде, а то й дуже рідко практикований в житті і діяльності організацій, спосіб організування і ведення праці при розпорощенні в терені поодиноких керівників відділів Централі.

Як виказалось в практичній роботі такий спосіб ведення праці в 70% не виправдує себе і до цього часу нічого іншого не зроблено в тому напрямі. Вислідом такої практики було те, що львину частину всієї праці мусяли вести ті, що були разом або побіч Централі.

Другим із дуже важливих недоліків теперішньої Централі є відсутність живого і частого зв'язку з тереном, з низовими клітинами. Тільки доривочні поїздки в кінцевих справах до Осередків були практиковані теперішньою Централю. Само собою, що на це можна було б знайти багато причин і виправдувань, однак в засаді це недолік і його треба виправити. Переглядаючи подрібно матеріали, при підсумованні праці, можна ствердити, що не надзвичайно велику увагу приділено самому організаційному розростові СУМ-у. Кампанія за приєднанням нового членства не була цілий час підсичувана центром, більша ініціатива виявлялася на низах. Це з одної сторінки добре, що низові клітини були зацікавлені в тому напрямі, однак недолік Централі коли її акції не поширила у великому масштабі. Практика праці виказує що так розбудована організація потребує більшого ділового апарату чим одної людини як було дотепер. Відносно праці поодиноких відділів слід підчеркнути, що майже половина пройденного етапу не була характерною в точній пляновій і послідовній роботі. Щойно недавно цей відтинку налагоджується і новий Крайовий Комітет повинен його упорядкувати і розбудувати ширше.

Не можна сказати, що в послідовності роботи не завинили і низові

клітини СУМ. Бо коли беремо до уваги цілість організації, то беремо і до уваги цілість недоліків. Нпр. коли взяти до уваги організаційний відділ то через брак відповідних даних з низових Осередків до сьогодні ще повністю не викінчена і упорядкована точна картотека членства. Звітування з праці поодиноких Осередків не надто гарне. Осередки залягають з звітами по кілька місяців, не виконують своєчасно всіх заряджень Централі. Тим характеризується завжди перехідний етап. В дальшому етапі розвитку організації ці недоліки треба направити. Послідовність, гармонійність і дисциплінованість це передумови успіху праці і розвитку СУМ. Дальше помітним є також недолік Централі в напрямі навіязання тісних зв'язків з чужинецьким світом, зокрема організаційми молоді. Це справа аж надто поважна щоби можна було собі її злегковажити і тому перед новим Комітетом це одне з головніших завдань.

Новий Крайовий Комітет повинен поставити тепер до поодиноких членів

СУМ у максимальні вимоги не лише активної праці, але й жертвенності на справу росту й розвитку організації, бо само собою всяка праця вимагає фондів. Не сумніваємося, що сумівці виявлять максимум доброї волі і хотіння. Можна б було дуже багато ще писати про завдання нового Крайового Комітету, однак сподіємося, що вони всі будуть обговорені З'їздом, а брак місця не дозволяє на ширше обговорення.

Хоч вправді ситуація для нас не дуже то і сприятлива. але для молоді немає несприятливих ситуацій. Всякі труднощі і тяжкі ситуації це тільки гарт духа і тіла в життєвій боротьбі.

Щоби якслід сповнити наш обов'язок наложений нашою Батьківщиною і нашою організацією ми мусимо всі засукати рукави і взятися до муравлиної праці. Виберімо собі провідників і при їх допомозі будуймо розпочате вже діло, будуймо велику твердиню, високідейну і боеву молодняцьку організацію Спілку Української Молоді.

АНІ ТОРТУРИ, АНІ СМЕРТЬ НЕ ПРИНЕВОЛЯТЬ ТЕБЕ ЗРАДИТИ ТАЙНУ».

ОЛЬГА БАСАРАБ

Визвольний шлях Українського Народу густо зрошений кров'ю його найкращих синів і дочок. Вони — невгнуті українські революціонери своїми героїчними вчинками, своєю кров'ю писали в останніх десятиріччях нові сторінки української історії.

Сьогодні, зпоміж рядів тисяч-тисячів борців за Велику Ідею, що в нерівному змагу чи з насильства ворога згинули смертю національних мучеників, вирінає світла постать Ольги Басараб.

Нижна, і своєю природою слабша жінка, що вступила на шлях, твердий шлях боротьби за державність українського народу, придержуючись твердо в своєму житті найвищого закону українського революціо-

нера «ДЕКАЛЬОГУ», дала найкращий приклад як належить виконувати його заповіді.

Її вибрала сама історія як блискучий приклад.

Вона — жінка героїня, вона одна із стовпів Української Революції.

Ольга Левицька-Басараб від молодих літ почала тверде життя. Народилася в одній священничій родині та дитиною ще стала сиротою. П'яч-об-п'яч з українськими воєками в 1917 — 20 роках, Ольга Басараб здобуває волю Батьківщині. Через цілий час пробуває на фронті як сестра-жалібниця. В часі війни виходить заміж, та не довго приходить їй жити з своїм чоловіком. Місяць після весілля її чоловік складає свою голову на жертвник України.

У неї тверда душа. Вона загартована щоденними важкими боями з ворогом не кидає зброї і після закінчення Визвольних Змагань. Продовжує безпощадну боротьбу з ворогом з підпілля.

Ольга Басараб вступає в ряди боввиків Української Військової Організації. Стає її активним членом.

9. лютого 1924. року польська поліція переводить трус в помешканні Ольги Басараб. В руки поліції дістаються підпільні матеріяли, листочки, відозви, інструкції. Тогож дня її арештують і перевозять на вулицю Яховича, у Львові, до катівні, якій не має рівної здається на цілому світі, виключаючи ССРСР. В той час хвиля арештів перекодилася по Західних Українських Землях і багато українських революціонерів, членів УВО заарештовано.

В тюрмі почалися допити. Жорстока польська поліція не звертала уваги на те, що перед собою має жінку. Над нею знущються, її б'ють чим попало. Коли нестало в неї фізичних сил йти на допити, приходили кати до її келії.

Мужно зносила героїня побої катів. Тіло покривалося пекучими ранами, одіж впи-

вала в себе застигаючу кров. І одного ранку... коли мав початися новий допит, польський поліцай доніс своєму зверхникови: «Юж не жие». А в келії була Голгофа. Розіпята на долівці, мучениця Ольга купалася у власній крові на потіху жорстоким катом. Поліції наказано строго мовчати про цей випадок, що приносив не тільки сором державі, а клякав про німсту до Всевишнього Бога.

Тайну мученичої смерті Ольги Басараб держали строго. Та помилися кати. Вони оголосили, що Ольга Басараб сама повісилася в своїй келії ч. 7 при вулиці Яховича. До її келії привели інших в'язнів. Перекидаючи постіль випала з неї сорочка з монограмом Ольги Басараб. Сорочка була піла в крові. Найбільше крові було на грудях. Побачивши це дозорець нагло вбїг до келії і дико вирвав з рук нового в'язня реліквію по Ользі. Тайну смерті Ольги Басараб відкрито. Над ліжком було вишкрябано нігтем:

»За кров, за сльози, за руїну
Верни, верни нам Україну!»

А понижче було: »Вмираю замучена,
помстїть! Ольга Басараб.»

Вістка про смерть Ольги блискавкою облетіла цілу тюрму, а згодом дісталася на світ і по українській землі. Сильніше стиснули в руках пістолі українські революціонери, кусаючи до крові губи. Хвилювались українські люди і гострили мечі. Бо стався великий злочин.

Серед мук, жахливих терпінь, вона не зрадила довірених їй таємниць. Вона пам'ятала про одну з точок декальогу: »Ані тортури, ані смерть...«. Так як колись свого мужа, так тепер себе приносила у жертву Батьківщині.

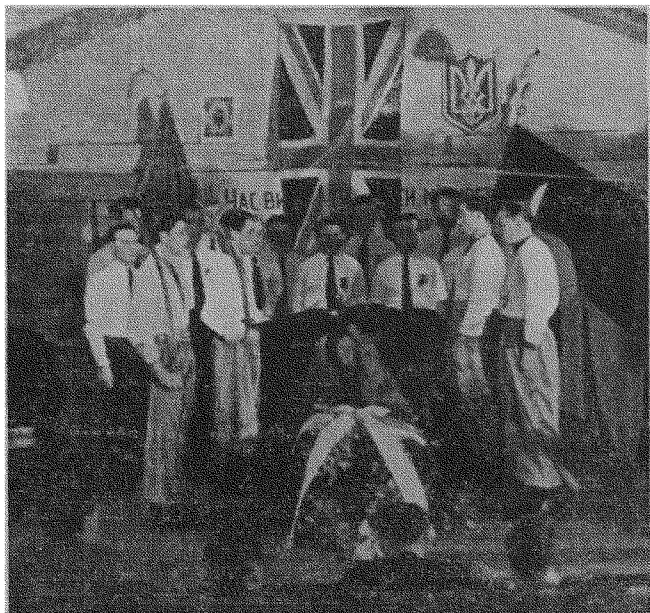
Вона — жінка героїня!

Вона — вибрана історією —
приклад для нас!

ПОМСТІТЬ!

„Боже, вислухай благання...“

Молитва у виконанні сумівського хору
Осередку Понтипрїдд на академії „Базар“

Учітеся, брати мої...

П. Черкаський і Шульга

КРИЗА І ВІДРОДЖЕННЯ ДУХОВОСТІ

(Продовження)

ПІДСТАВИ ВИХОВАННЯ ВОЛІ

Людина від першого дня після народження і протягом всього свого життя має потреби, багато стремлінь, свідомих і не-свідомих.

Всі потреби і стремління можуть бути зведені до 3-х засадничих груп:

а) Людина протягом всього життя намагається утримати в найкращій формі своє фізичне існування;

б) Намагається своє й чуже життя передумати, зрозуміти та збагнути його перебіг;

г) Через невдоволеність з багато сторінок пізнаного життя різно прагне покращання, удосконалення як свого так, часто, і суспільного життя.

Звідти виникають потреби: матеріальні, душевні й духові.

Щоби задоволити першу потребу людина провадить життя тільки фізичне, без духових потреб, безідейне, без високих стремлінь; властиво неповне життя людини, а вегетацію. Це груба, нижча форма життя, питома усім живим істотам. Таку форму життя знала первісна людина та лиш її потребами задовольнялася. Однак, у процесі розвитку людини, як найвищого роду живих істот вона поступово, в дуже довгому й складному процесі розвитку цілого всесвіту, покликала до діяння інші сторінки життя, що характеризують собою повне життя людини, життя душі та діяння духа, або людського генія.

Ці дві, не матеріальні, сторони людського життя дуже важко цілковито розмежувати та точно окреслити їх границі. Вони взаємно себе переплітають та доповнюють так, що лиш окремі високо уду-

ховлені одиниці, могли й можуть говорити про них відокремлено. Ми не будемо говорити про них відокремлено, а лиш будемо старатися брати їх діяння так, як то вони є доступні для сприймання загальної сьогодишнього суспільства. Отже задоволення душевних потреб дає людині можливість орієнтуватися в житті. За допомогою досягів науки, у всі часи, людина своїм критичним умом, з кожним новим поколінням, пізнає все краще і краще всесвіт. Врешті, людина удосконалює свої здібності й набуває умінь щораз далі і глибше використовувати сили природи та це не все. Людина не лиш глядач всесвітньої драми, що відбувається перед нею, вона діюча особа безпосередній учасник її та співтворець.

Питання, як використає людина пізнані сили, яку роль для себе вибере: чи роль шляхетного і самовідданого працівника на загальне добро, чи черстоного егоїста, або просто безжурного гультаю питання д. поважне, вирішальне. Бо навіть сама свідомість обовязку це ще не є сила до його виконання. Джерело всіх дій людини, поза насконечнішою діяльністю, удержання фізичного існування це його власна воля.

Для того щоби стати на гідний шлях повновартісної сучасної людини, шлях свідомий і розумний — замало самої свідомости та умових здібностей, а необхідним і конечним є чин, внутрішнє двигнення волі.

Задоволім стремління серця, даймо завдання яке б його полонило і чарувало, поставмо перед ним ідеал, що лиш впливом своєї величі покориць волю людини ді-

станемо життя таким, яким воно може і яким повинно бути.

Ненормальність життя оточуючих має людських скупчень, все і вводи замрячений і невідрадний обрій будуччини пояснюється виключно легковаженням потреб душі, що неминуче обертається в злу волю.

Науку у всіх ділянках практичного життя визнається у нас за конечність і вже ніхто над цим питанням про безвідкладну обов'язковість науки не сперечається. Зате над потребою основної науки, необхідної для розумного життя сучасної людини, науки про правильне виховання волі людини, як основної з життєвих наук, майже не застановляємося.

меншого опору» та, практично живе в світі матерії, який дає засоби до фізичного існування, а до властивої людської істоти переважно примінює закони світу матеріального, закони економіки.

З уваги, що український нарід засадничо є хліборобським, дамо приклад з практичного життя, ілюструючи попереднє твердження, а саме: засвоєння неуправлюваних теренів починається завжди з мало рентовних, але легших для обробки ділянок, а потім уже переходять на ґрунти більш урожайні, хоч і вимагають вони більшого вкладу праці і засобів щоби довести їх до культурного стану. Подібно в ділянці виховання. Тут таксамо починають вивчати явища найменше складні, що містять в собі дуже

Учасники балетного гуртка при Осередку СУМ ім. полк. Е. Коновальця в Касльфорд. Гурток веде друг Грицьків Григорій.

Аж дивним видається факт, що люди, визнаючи потребу наук для всіх ділянок життя і прикладаючи дуже багато старань та засобів до них, на основну ділянку життєвої науки, на науку про духову сторінку людської істоти, чомусь майже не звертають уваги і не хочуть її вивчати.

Діється це мабуть, тому, що людина від природи вже схильна йти по лінії «най-

мало важних наслідків, в розумінні впливу їх на наші вчинки і, тим самим, на будову життя та міжлюдських відносин.

Напевно, легко збагатити ум дитини різноманітністю знань, розвинути у неї смак до гарного оточення, а ніж виробити у неї суцільний і морально непохитний характер, скерувавши волю вихованця на шукання духової краси і правд вічних, ос-

новних прикмет духовости людини.

Напевно, ми приділяємо замало уваги до високозмістовних висловів з ділянки вивчення духового чинника, діючого в людині і маючого рішальний вплив на суспільні відносини, нпр. думка одного з римських філософів Єкіпета: «Ви зробите найбільшу услугу державі, коли замість того, щоби будувати величаві будівлі, ви будете старатися підносити душу ваших громадян; бо багато кращим є, як люди з піднесеною душею живуть в маленьких хатах, чим низькі душі ховаються в розкішних палахах». Або, коли Свіфт у своїм «Гулливері» дає раду: «При виборі осіб на державні пости зверніть більшу увагу на їх моральні якості, ніж на їх освіту і практичні здібності. На його думку самі найбільші наукові знання не можуть заступити моральних якостей і тому найбільше небезпечно доручати державні пости здібним особам

без високих моральних основ. Бо при добрім намірі похібка від незнання не може мати таких згубних наслідків для суспільного добра, як діяльність морально зіпсованої людини, що завдяки своїм практичним кваліфікаціям має змогу ще більше розвинути та скрити свої шахрайства. А Руссо каже: „Вельможено може бути всякий, але бути мудрим чоловіком — не кожен“.

Щоби стати людиною в повнім значенні цього поняття, потрібна вже значна праця над дитиною, а далі колосальна праця над самим собою і довга та вперта боротьба проти грубих і звірячих інстинктів та постійне зростання туги і штизму до Великого ідеалу.

Покликати до життя та дати зростаючу благодійну силу кращим сторінкам людини може лише виховання та плекання свідомої волі.

(Далі буде.)

(Продовження відділу „УЧИТЕСЯ БРАТИ МОЇ...“ на 17-тій стор.)

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

У 79-ЛІТТЯ НАРОДИН ПОЕТКИ

**Слово, моя ти єдина зброя,
Ми не повинні загинути обоє!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів!
Лєся Українка.**

Після надхненної поеми Великого Кобзаря України можуть творчість славетної поетки Лєсі Українки займат перше місце в нашій літературі. Незвичайну бадьорість, енергійність і революційний запал Лєсинею віршу, Іван Франко високо оцінив, підкреслюючи її виїняткову мужність серед тодішніх „м'яких та рознервованих писань“ сучасних молодих українських письменників: „Від часу Шевченківського „Поховайте та вставайте, кайдани порвите“ Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст цієї слабосилої хворої дівчини... Ще раз повторюю: читаючи м'які та рознервовані писання сучасних молодих українців-мужчин і порівнюючи їх з тими бадьорими, сильними та смілими, при тім такими простими, словами Лєсі Українки, мимоволі думаєш, що ця хора слабосила дівчина трохи чи не одиний

мужчина на всю новочасну соборну Україну« (Літ.-Науков. Вісник“ 1898. кн. VII). Творчість Лєсі Українки своєю тематикою, своєю глибокою актуальною проблематикою, своїми ідеями, своєю високою мистецькою досконалістю надзвичайно близька і нашій добі.

Лєся Українка — (Лариса Петрівна Косач) народилася 25 лютого 1871 року в м. Звягелі на Волині. Батько її — Петро Антонович Косач, відомий в свої часи український діяч, служив головою миротних посередників на Волині. Мати Лєсі Українки — Ольга Петрівна Косач, рідна сестра славного українського діяча Михайла Петровича Драгоманова — видатна українська письменниця і громадська діячка, відома в літературі під прибраним прізвищем Олени Пчілки. З дитинства Лєся Косачівна мала якнайсприятливіші умовини для свого розвитку. Під безпосереднім доглядом і керівництвом матері, Лєся Українка виховувалася в національному дусі і здобула широку й різносторонню осві

ту. Глибоке і ґрунтовне вивчення рідної мови і літератури, вивчення європейських і клясичних мов — англійської, французької, німецької, грецької, латинської, а пізніше італійської та декількох слов'янських мов (Леся Українка знала 11 мов), ознайомлення з найвидатнішими творами європейської літератури, життя в оточенні таких українських осередків, як родини Старицьких та Лисенків все це прискорило розвиток природної літературної обдарованості Лесі Українки. Перші поезії молоді поетки з'явилися в друку, коли їй було 12 років.

Але успішний літературний дебют скоро потьмарився тяжкою хворобою — туберкульозом. В кінці 80 рр. і на початку 90 рр. Леся щороку їздила до Криму. 1890 р. вона лікувалася у Відні і після цього років 5 почувала себе здоровою.

Року 1892 вийшла в світ перша збірка оригінальних поезій Лесі Українки п. н. «На крилах пісень» і переклади з Гайне. Леся Українка зв'язується з київським літературним життям, спочатку часто найждючи з селян, а далі її зовсім перебравшись сюди на постійне мешкання.

В той час коли мати Лесі Українки вживала всіх заходів, щоб Леся стала українською письменницею, то дядько її зробив те, що вона стала людиною і борцем" (М. Драй Хмара). Туберкульозний процес знову загострився в 1891—1897 рр. Виїзди до Криму і особливо берлінська операція на деякий час спинили хворобу, але не надовго. Тяжке особисте горе, пережите р. 1901 в м. Мінську, знову підірвало сили Лесі, туберкульоза перекинулась на легені. І з цього часу йшла уперта боротьба за смертю. Щозими Леся мусить виїздити з України то в Крим, то на Кавказ, то до Італії, віддаючи неминучий кінець, що чекав на неї. Зиму 1906—07 рр. Леся прожила в Києві, запопадливо працюючи на громадській праці. І ця зима мала дуже тяжкий вплив на здоров'я Лесі: туберкульоза перейшла на внутрішні органи. Берлінські хірурги уже не зважилися на операцію, порадивши хворій лише піски та повітря Єгипту. І з того часу щозими Леся, як перелітна пташка, мусить кидати свою

рідну країну, мандруючи в далекий Єгипет.

За останні роки Леся Українка написала найкращі свої твори: „Камінний господар“, „Лісова пісня“, „Оргія“. Останнє п'ятиріччя її творчості, за виразом акад. М. Грушевського, було „немов якийсь титанічний хід по велетенських уступах, не рушених людською ногою, де кожний крок,

Українська поетка Леся Українка

кожний твір означав нову стацію, відкривав перед очима громадянста нашого все нові перспективи мислі, все нові обрії об'разів“.

У травні 1913 року українське громадянство вшанувало Лесю Українку, коли вона приїхала до Києва. І в цьому вшануванні „було щось невимовне сумне, що й зрушувало й шматувало серце. Білда прозора постать Лесі з руками повних квіток, з словами повними енергії, любови й віри і з смертю в очах“ (Л. Старицька-Черняхівська).

І через два місяці, (1 серпня 1913 року, невблагана смерть передчасно спинила творчість великої Поетки, перервала її „путь у вселюдські простори“.

3 поезій Лесі Українки

І ТИ КОЛИСЬ БОРОЛАСЬ, МОВ ІЗРАЕЛЬ...

І ти колись боролась, мов Ізраель,
Україно моя! Сам Бог поставив
супроти тебе силу невблаганну
сліпої долі. Оточив тебе
народами, що, мов леви в пустині,
рикали, прагнучи твоєї крові.
Послав на тебе тьму таку, що в ній
брати братів не пізнавали рідних.
І в тьмі з'явився хтось непоборимий,
якийсь дух часу, що волав ворожо:
„Смерть Україні!“ Та знялось високо
Богданова правиця, і народи
розбіглися, немов шакали ниці.
Брати братів пізнали і з'єднались.
І Дух сказав: „Ти переміг, Богдане.
Тепер твоя земля обітована!“
І вже Богдан пройшов по тій землі
від краю і до краю. Свято згоди
між ним і Духом гучно відбулося
в золотoverxім місті. Але раптом!
Дух зрадив. Знову тьма, і жах і розбрат.
І знов настав єгипетський полон,
та не в чужій землі, а в нашій власній.
А далі розлилось Червоне море
І розділилося по половині
І знов злилось до купи й затопило —
кого? Ой, леле! Новий фараон
пройшов живий поміж Червоне море,
але козак з конем пропав навіки.
Співай, радій, невинна чужинко,
бий в бубон і лети в танок з нестямю:
кінь і їздець в Червонім морі згинув,
тобі зостався спадок на покраси,
бо зносиш ти України клейноди,
святкуючи над нею перемогу.
Такий для нас був вихід із Єгипту,
немов потоп. Загряло та й ущуло
Червоне море, висохло й осталась

безрадісна пустиня після нього.
І став по ній блукать новий Ізраель,
по тій своїй землі обітованній,
немов якась отара безпричальна.
З старою блукали й пастухи,
вночі за тінню йшли, а вдень з вогнем
Коли ж у їх з'явився дух величний,
що вогняним стовпом палав у тьмі,
а вдень ішов, мов туча грізно біла,
вони не вірили своїм очам
і вrostіч розбігались манівцями
і попадали ворогам в полон.
Чи довго ще, о Господи, чи довго
ми будемо блукати і шукати
Рідного Краю на своїй землі?
Який ми гріх вчинили проти Духа,
що він зламав свій заповіт великий,
той взятий з бою волі заповіт?
Так доверши ж до краю тую зраду,
розбий, розсій нас геть по цілм світі,
тоді, либонь, журба по ріднім краю
навчить нас, де і як його шукать,
Тоді покаже бацько своєму сину
на срібне марево у далині
і скаже: „Он земля твого народу!
Борись і добувайся батьківщини,
бо прийдеться загинуть у вигнанні
чужою-чуженицею, в неславі“.
І може дасться заповіт новий,
і дух нові напише нам скрижалі.
Але тепер? як маємо шукати
своєму народу землю? Хто розбив нам
скрижалі серця, духа заповіт?
Коли скінчиться той полон великий,
що нас зайняв в землі обітованній?
І доки рідний край Єгиптом буде?
Коли загине новий Вавилон?

10. IX. 1904.

СЛОВО, ЧОМУ ТИ НЕ ТВЕРДАЯ КРИЦЯ...

Слово, чому ти не твердая криця.
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що здійма вражй голови з п'яч?
Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллеш,
Вражого ж серця клинком не проб'єш...
Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мекі й хисту,
Потім її почешлю при стіні
Іншим на віху, на смуток мекі.

Слово, моя ти єдина зброя,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти крадцем мечем на катів.
Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших мечей.
З гуком нових, не тюремних речей
Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброя моя, послужки воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

25. XI. 1896.

Іван Яценко

ЗЕМЛЯ КЛИЧЕ

I.

В сорок третім улітку — поверталася буря зі Сходу...

В сорок третім улітку — знову зіткнулися окупанти на відних землях.

І стояли жита, пшениці у полі й незачепно осипалися. І гоїдалися морем ген-ген аж до обрив: перестиглі, сумні в задичавленім шелесті. І брєніла напружено тиша в степах: дзві ко, лунко, аж мороз по спяні терпким холдком дерся.

А де ж косарі? Чому не брєнять у полі коси? Чому дичавіє хлібодарний степ і зерно, мов золото, осипається на пні?

А жайворонки — їм що?.. Захлинаються дзвіночками в повітрі й переслідують над шляхами самотніх перехожих.

Рожеве сонце сходить над Україною, як і тисячу років тому і заходить так само в чарівні обійми степів. Однаково світить для всіх: і праведним і грішним...

Немає косарів у полі, Україна — туди далі на схід без чоловіків лишилася. Одних мобілізували на війну, других евакуювали за Урал, частину забрали до Німеччини на працю, а решта — розбіглися у лісі партизанити.

Вечорами десь далеко на обрії почали гукати гармати; спочатку тихо, а згодом чутише. І ходили між людьми чутки, що між Харковом і Білгородом большевики готуючися у наступ, сконцентрували понад сто сімдесят дивізій

І знову заревли гармати по степах України.

І палали заграви над ланами; тріпали серед ночі вогнесійними крилами, сягаючи до неба.

Згодом почали евакувати Харків, Гайворон, Богодухів...

А потім Молтава, Суми, Лебедин, Гадяч...

І народжувалися в степах валки біженців, а слідми за валками курява неслася задухою, викликаючи спрагу.

І застоїлася Україна, розіп'ята на перехресті світових доріг.

II.

Остап Смілик щойно повернувся з міста: був чомусь сумний і мовчазний, як ніколи. Увійшов до хати, присів у божниках до столу і важко схилився на руки.

У голові йому збіглося стільки думок, наче за все життя разом. Дружина відразу серцем відчула, що з ним щось сталося. Вона подала йому на стіл борщу, присіла поруч і, щоб розвіяти його, ласкаво промовила:

— Остапе, їж... ну чого ти... хіба воно допоможе...

— Дякую, щось не хочеться Оксано — відповів силоміць, намагаючися бути ніжним і ласкавим до неї.

Та серце віщувало їй на щось приховане від неї і тому вона пильно задивлялася на нього, намагаючися по його очах розгадати таємницю.

— Чому ти такий?.. Хіба що трапилося? — ніжно і обережно поспатала.

Він лише підвів на неї великі темні очі й стримано зітхнув.

Чекала відповіді від нього, а він мовчав і те гнітюче мовчання наче краяло їй душу.

В цей час до хати вбіг п'ятилітній Юрась. Побачивши батька, він чомусь зняковів і, ховаючи щойно подерті штанці, ходив боком, щоб не викрити себе.

— Тату, а я корову пас... — похвалився він.

— Молодець, синку, — відповів Остап і поцілував його в щоку. — Іди Юрасику, погуляй...

Прожогом вискочив з хати. Тоді Остап на самоті порушив глибоку мовчанку і заговорив до дружини:

— Оксано риж курей. — евакуватися треба... — Промовив упевнено з притиском, наче кресав ті слова з криці.

Здригнулася Оксана; звела на чоловіка голубі розгублені очі й запитала якимсь дивним тремтячим голосом:

— А куди ж ми поїдемо? — і на очі їй набігли терпкі сльози.

Замислився, та згодом по павзі відповів упевнено і рішуче:

— Як що доведеться — то і в Європу!

Здригнулася вона і в очах їй застигла збентежена розгубленість.

— В Європу!.. О Боже мій!.. То може переїждок на дорогу напекти?...

— Печи! — а сам вийшов з хати.

Оксана жалібно заридала.

III.

Не поспішаючи, на чомусь глибоко зосереджуючись Остап подався городами на цвинтар. Не на власній садибі зупинився серед молоденьких яблунь і довго дивився на ті дерева. Здавалося, що він також ладен був обернутися в молоденьку яблуню, врости глибоко в землю і залишитися на віки в Україні. Згодом зборов себе й важкою ходою попростував на цвинтар.

Між стародавніми погорбками були дві могили з дубовими хрестами, під якими спочивали його батьки, ще в 33 році з голоду померли. Постояв хвилину, а потім ноги йому підкосилися, став вавколішки і заговорив в останнє до могили:

— Прощайте тату й ви мамо!... Не гнівайтесь на мене, що більше не відвідуватиму вас. Поїду... Така вже доля на нас випала. Не винуйте мене, що я вас покидаю. Самі знаєте, яке гірке життя нас спіткало... Прощайте, старенькі...

Підвівся на ноги і кусаючи до крові уста довго стояв у глибокій задумі. Потім наколував жменю рідної землі і насичав у торбину. Відчував, що десь пригодиться.

Ой земле, земле...

Прислухувався до чогось.

Над могилами вишні у верховітті про щось загадково шепотіли. Може то вони молилися до Бога. Може, дерева правдивішу молитву творять?...

Замислився Остап і довго так стояв над могилою. Нарешті в останнє витиснув із грудей терпке слово:

— Прощайте... і поспішив назад, не оглядаючися.

А хрести простягли йому в слід свої дубові обійми і ніби казали:

— Синку, на кого ти покидаєш наші могили?

IV.

Важкий випадок прощальний день, ой важкий...

В Остапа на подвір'ї стояв віз запряжений; в оголоблях старий кінь, на підпряжку корова, щоб краще було підганяти.

У дворі повно сусідів, сумні, невеселі— попрощатися понаходили. Остап виїс з хати торбу з землею й „Кобзаря“, загорнутого в королівській рушник і все те приховав під сіно у задок. Слідом за ним вийшла й Оксана, така невесела, сумна з блискучими очима. Біля воза вона перехрестилася на всі чотири сторони й, прощаючися, промовила до сусідів:

— Прощайте, люди добрі!.. Не згадуйте лихом, може колись щось не так... прощайте...

Сльози набігли їй на розпечені очі і, схлипуючи, вона вмостилася на возі і заридала.

Остап в останнє подивився на рідню хату, поцлував одвірок і, звівши у ватаві дивний погляд, витиснув силкуючися:

— Прощайте..., і до крові закусов у уста.

Юрасик тимчасом сидів на возі і радів перед діворою, що він поїде мандрувати в казковий світ. В його фантастичній уяві марилися чорні краї, що оберталися у калку і тому він дивувався, що батьки були такі сумні.

Він стьобнув батоном і голосом вимовив: Но!

Віз зрушив з місця, важко захрипів, немов би теж заридів і покотився з двору на Захід, геть подвілі від червоних магив...

А в небі пливли хмарки високо-високо і наче у височині проводжали людей у далеку й загадкову путь.

(Докінчення в наступному числі.)

Під час Свят Різдва Христового відбувся в Манчестері величавий концерт, заходами новозорганізованого хору під кер. проф. Гордія і місцевого балету. На фото: Мужеський склад балету, що брав участь в згаданому концерті.

СТОРІНКА ЮНОГО СУМІВЦЯ

Княжна Ганна - Анна королева

Було це року Божого 1048. На вулицях Києва рух і метушня. Перед Софійським Собором зібралося багато народу, а найбільше молоді.

— Княжну Ганку сватають! — Княжну Ганку хочуть у нас забрати! — Хто? Куди? — Бог зна, та мабуть, далеко, бо таких гостей ми ще тут не бачили.

Ім'я княжни перелітає з уст до уст, бо всі її знають і люблять цю останню долю князя Ярослава Мудрого, красуню білявку. Вже її сестри, одна за одною, як білі голубки, вилетіли з-під рідної стріхи і розбрилися по світі: старша Єлисавета до Норвегії за королем Гаральдом, друга до Угорщини на королівський престіл, тітка Предислава до Польщі, а тепер оця остання їх покидає.

— Приїхали послы з Франції, — відізвався старший княгиня, знать свідомий дзирських справ.

— Зачули з другого кінця Європи про незвичайну красу нашої княжни і просять її за жінку для свого короля. Він, кажуть удівець.

— І за старого віддамо нашу панну? — аж зойкнула якась жінка.

Не кожен удівець уже і старий, — боронив поважний міщанин. — Та й нашій княжній вневдовзі двадцять п'ять літ минає.

»А ти був на її хрищенні, що так роки вираховував? — цокотіли дівчата. — Красна то й молода, літ їй не рахувати.

»Удівець чи молодець, та ні один уже не складатиме таких віршів-пісень, як королевич Гаральд для княжни Савети«, вмiшався в розмову молодий парубок. — Наш князь не хотів її спершу за нього віддати. Мовляв, такий принц без престолу і без великих грошей мусить вперед чимсь прославитися, щоб подружжя не здавалось нерівним. І королевич пустився у світ, до-

бувати слави й дівчини. А в тому часі зложив 16 пісень, усі з однаковим закінченням.

Зацікавленим дівчатам хотілось хоч одну з цих пісень почути. Молодий парубок не дався просити і затагнув звучним голосом, немов співав:

»Я вмiю вісім штук: вмiю складати вірші, добре їжджу конем, виправний у плаванні, вивчив совгатиися на лещатах, потраплю кидати спис і веслувати але руська дівчина в золотій гривні таки мене не хоче«.

»Не одна тільки краса притягає чужинців до наших князівен, заговорив інший з громади«. Знають усі, що княжна Ганка принесе мужеві в посагу чималу суму золотих дукатів, битих у Візантії.

А наш князь Ярослав один з перших тепер в Європі, промовив юний лицар, що в шоломі і з мечем при боці немов готовився у похід. Наша держава сьогодні просторіша, а може й могутніша від тої далекої Франції. А наш Київ може бути суперником щодо краси з грецькою пишною Візантією.

Гомонить, журиться народ долею своєї княжни. А вона сама у батьківських термах до матері припадає, сльози проливає. Княгиня Інгігерда доню розуміє, бо вона ж сама з далекої півночі, зі Швеції прибула на Русь, покинувши батьківщину й родину.

А князь Ярослав підводить любенько заплакане личко Ганки і мовить:

»Утри сльози, доню! Така вже доля князівен, що мусять розходитися по світі. Пішли твої сестри, тепер черга на тебе. Франція край багатий, гарний і просвічений. Пам'ятай, що ти унука славних витязів русичів і могутніх візантійських імператорів по бабці Анні, доньці цесаря Романа.

А митрополит Іларіон, що стоїть тут же при княжій родині, благословить Ганку на нове життя, і надівши на неї золотий хрестик, мовить:

»Не забувай своєї віри й свого обряду. Та й ще великий князь, твій батечко, застеріг собі у послів, щоб ти мала там свого священника і капличку для Богослуження в нашому обряді.

Княжна Ганка слухає покійно усіх, але на душі в неї холоде. І довго ще по відході батька й митрополита сидить з матір'ю й двірськими дівчатами в жіночій половині терему і плаче, думаючи про невідоме майбутнє.

А через тиждень-два перед княжим двором стояло французьке посольство і княжа родина, що провозжала княжну Ганку в дорогу. В посольстві був єпископ Рожер зі Шаллон над Марною, Готіє Савейра, єпископ з Мео і кілька пишно вбраних вельмож. А князь Ярослав зі свого боку придав доні до проводу п'ятьох щонайбільших своїх бояр і священника Нікона, а княгиня боярню Савишню і дві двірські служниці.

Не плаче вже княжна Ганка. Гордо несе голову, не хоче показати перед чужими сліз і страху. Довкола стсяли товпи киян, а коли княжна, вбрана в оксамитну шубку, підбиту соболем, в такій же шапочці на білій намітці і теплих сап'янцях, сідала у м'яку повозку, зашумів народ в один голос:

»Прощай нам, княжно! Хай сонцем стелиться тобі дорога! Пануй на здоров'я, собі на щастя, а землі руській на славу!

Далека путь з Києва до Парижу кінми і возом. Вже й зима минула, поки туди прибули. 14 травня, в часі Зелених свят відбулося королівське вінчання в місті Рейме. Українська княжна Ганка стала королевою Франції, жінкою Генрика І.

* * *

Королівську кімнату в замку Санлі під Парижем залягає тишина. Королева Анна згодні від ранку схвильована. Прибуло посольство з Києва, привезло вісті з рідного краю, про княжій двір, про родину, про близьких, колись серцю дорогих.

Скільки за той час перемінилося! Не живе вже батько, великий князь Ярослав Аудрий, а на київському престолі сидить

тепер найстарший його син, Ізяслав. А другі сини, брати Анни, панують на своїх уділах. Пошукали собі жінок на чужих дворах: грецьким і англійським, а Вячеслав і Святослав одружилися з німецькими князівнами.

Вона вже 15 років пробуває у Франції вже три роки, як овдовіла і одного сина поховала, а тепер обняла опіку над молодим королем Филипом.

Покійний король Генрик хотів ще за життя свого, на випадок смерті, закріпити за Анною управу королівством в імені малолітнього сина, але вона сама зріклася влади на користь королівського брата. Чи не чулася на силах правити державою? Вона, онука мудрої княгині Ольги і цілого ряду могутніх імператорів Візантії? Ні, волила бути лише дорадницею й опікункою. І без того всюди мала голос, а її підпис видко було за життя і по смерті Генрика на різних урядових письмах. І на почестях їй не збувало. Сам тодішній папа, Микола II., прислав на її руки лист, повний похвал «для її вірності, добродійності і всяких чеснот, якими вона украшала свою королівську достойність».

Сидить королева задумана у великому різьбленому кріслі, а через високі, вузькі, навстяж відчинені вікна вливаються пахоці з королівських городів. Тишу перебиває час від часу тільки голос дзвонів з близького монастиря, що його побудувала тут королева Анна разом з церквою в формі хреста. Королева залюбки прислухується сьогодні до голосу дзвонів і пісень монастирських. Вона не передчуває, що монастир цей стоятиме ще довгі роки, аж до французької революції (1790 р.), що пам'ять нашої княжни житиме в серцях ченців і доколишніх селян і щороку відправлятимуть заупокійне богослуження в річницю її смерті, а ігумен видаватиме в той день обід для 13 вбогих удів.

Спомини налітають на думку. Десь з глибини пам'яті вириваються перед королевою образи минулого. Не може від них відірватися. Дніпро широколетний, чудовий Київ, княжій двір, величава Софійська катедра, Золоті Ворота, веселе дівування при батьках. Згадався і стрий Мстислав «з великими очима», такий завзятий у боях, а такий ласкавий до дітей і своєї лицарської

дружини. Войовничою вдачею нагадував праїда Святослава; у сміливих походах дійшов аж на далекий Кавказ, побив пле-м'я касогів над Кубанню, переміг у дво-бою їх вождя Редедю і затвердив там за собою землю Тмуроканську.

Французька королева забуває на мить, хто вона і де вона, а переноситься гордою думкою на безмежні постори батьківщини.

Вже двічі заглядав у кімнату королів-ський секретар з паперами до підпису, аж утретє помітила його королева і поклика-ла до себе.

— Що там маєте, графе? — спитала, повертаючись з країни спогадів у живу дійсність.

— Підтвердження даровизни для ма-настиря в Суассон, Ваша Милосте, — від-

повів секретар, підсуваючи королеві доку-мент до підпису.

Звичаєм було досі, що княгині стави-ли тільки знак хреста перед своїм підпи-сом, який дописував уже сам секретар. Але цим разом королева Анна затримала дов-ше перо в руках, а потім, всміхнувшись, старанно щось писала. А коли секретар відібрав письмо, то побачив, мабуть упер-ше в своїм житті, читкий підпис королевої словянськими буквами — кирилицею:

А Н А Р Ъ Н Н А

себто: Ана Рѣина, — Анна королева.

Константина Малицька

С МАЛІ ГЕОГРАФИ Р

Раз маленькі географи
Гльобус узяли із шафи:
»Я не вірю — каже Уля, —
Що земля — така як куля.
Адже люди з того боку
Не зробилиб навіть кроку,
Позлітали б з моря й суші,
Як грушки досілі з груші».

Діти з Улі не кепкують,
Лиш поважно їй толкують:
»Слухай, Улю, кожний знає,
Що земля все притягає».
»А мене ніщо не тягне,
Йду, куди душа запрагне.
Я не вірю, — каже Уля —
Що земля велика куля».
„Слухай — каже їй Микола —
Обрій має форму кола“.

„В те я вірю, — каже Уля —
Бо земля кружок, не куля“.
„От, даремно говорити —
Каже тут Петрусь сердитий.
„Тут одна лише в рада:
Знає вже уся громада,
Що я? я летуном буду.
Улю я тоді без труду

Заберу в свою машину
Й разом з нею ген долину.
Швидко наш літак помчиться, —
Ось! Европа вже кінчиться,
А під нами удоліні
Атлантийські води сині.
Тут вітри, сердиті шторми,
Води сині небо чорне.

Скоро я уже без труду
У Ньюорку з нею буду.
В Сан-Франціско буду зрана
Й знову води океану.
Швидко тоді ми помчемо
І в Японії будемо.

З Японії над Китаєм
І сибірським сніжним краєм.
Швидко-скоро ми помчемо
І в Європі знов будемо.
Хмари сунуть, вітер вив,
Вже під нами рідний Київ.
Домів вернемось з тих шляхів,
Й хоч ми їхали на захід
То скінчивши цю пригуду
Ми повернемось зі сходу.
Бо (це скаже навіть Уля)
Земля наша — справді куля.

М. Петрів

С. Рудницький

ЗЕМЛЕЗНАННЯ

(ПРОДОВЖЕННЯ)

Українське Море

Поверхня земної кулі тільки в одній третині в сухопуття, більш як дві третини заливають води світового моря або океану.

Є три головні океани: Великий, Індійський і Атлантийський, що обливає нашу частину світа, Європу. Одну десяту частину Європи займає наша гідна Україна.

Україну обливає від півдня море, що зветься Чорне море. На мапі України бачимо його на низу. На географічних картах на низу завсіди буває південь, на горі північ, по правім боці схід, по лівім захід. На мапі море розмальовується синьою фарбою. Чим глибше море, тим темніша синя фарба.

Море це величезне збірнице води. Коли відпливемо далеко від берега, нічого не побачимо крім води й неба. Море дуже глибоке. Глибина Чорного моря більша як дві тисячі метрів (два кілометри або верстви).

Свою шириною і глибиною Чорне море дуже величне і гарне. Воно одно з найгарніших морів на світі, для нас українців воно з усіх найгарніше, бо воно наше рідне, українське море. По нім вже тисячу років тому плавали українські купці, щоб торгували на чужині, ходили наші київські князі морськими походами на Греків, буяли наші славні козаци-запорожці своїми чайками й воювали Турків і Татар. Багато-багато української крові змішалось з водами Чорного моря, багато українського люду й добра у нім потонуло. Та це повинно лиш підбадьорувати нас, щоб ми наше море ще більше любили й ним дорожили.

Бо море це найкращий шлях для торгівлі й усякої лучби. Нікуди людей ні добра так дешево не перевезеш, як морським кораблем. З українських берегів Чорного моря вільна дорога українським кораблям до всіх морів світу, у всі закутини земної кулі, щоб туди везти наше збіжжя чи що наше й звідсіля привозити всяке заморське добро.

Вода в Чорному морю, як у всякому іншому морю, не пливе, а здебільша стоїть. Та вона рідко коли непорушна наче велитенське дзеркало. Звичайно на морі йде хвиля. Вітер розгойдує воду й вона здіймається у воляні вали. Коли вітер слабій, вони невеличкі, тихо шумлять при березі. Колиж вітер

сильний або прийде хуртовина, тоді хвилі Чорного моря здіймаються високо наче хати, їх верхи запінені, вони з шумом і ревом розбивають береги. Горе тоді кораблеві чи іншому судну, що плаває по розбурханому морю. Коли керманічі задалегіть не причалять до берега, або не втечуть на повне море, вітер і хвиля розбивають судно об беріг або об підводні скелі чи лави.

На всіх морях вода що шість годин прибуває, підноситься й заливає беріг, то знов опадає і відступає від берегів. Це зветься приплив і відплив моря. На Чорному морі приплив і відплив дуже слабенькі, так що їх важко добачити. Це тому, що Чорне море з усіх боків оточене сушею.

По всіх океанах і морях є морські струї. Морська вода пливе там наче велитенськими ріками серед спокійної води. І на Чорному морі є така струя. Вона йде здовж берегів України від сходу до заходу (на мапі від правні руки на ліву) а коло дунайських гирл завертає на південь.

Вода всіх морів солона, з неї можна добувати сіль. Це й робиться на берегах України. В Чорному морю вода менче солона як в інших морях, бо в Чорне море вливається багато великих рік, що приносять сюди багато прісної води.

Таке море, як Чорне море зовемо середземним, бо воно зі всіх усюдів окружене сушею.

Українські береги Чорного моря не прості а сильно повигинані й повизублювані. То суша висувається ширшими чи вузкими виступами в море, то море втискається в сушу своїми відногами.

Великі відноги моря, що вриваються в сушу, зветься затоками, менчі — сагами. Є маленькі саги, дуже вигідні для кораблів. Там вони безпечні від морських хвиль і вітрів, можуть вільно стояти при березі, там їх навантажують і вивантажують. Такі саги зовуться пристані або порти.

При берегах України бачимо теж виступи суші, обліті з усіх боків водою, та все таки сполучені з сушею, часто вузькою шийкою. Такі великі виступи суші зветься півострови.

При берегах України є теж один більший

півострів, що зветься Крим. Ї й менчі півострови, цілком малі, що гостро врізаються в море, вони зветься роги, Частини суші, облітні з усіх сторін водою, зветься острови. Вони часом висупають громадами. При берегах України островів мало.

На західній стороні Криму творить Українське море велику затоку, що зветься дунайсько-дніпровська. Тут є декілька саг, тут виходять лимани Дністра, Бога й Дніпра на море; тут є гарні пристані: одеська, миколаївська й севастопільська.

На східній боці Криму бачимо другу відногу Чорного моря -- Озівське море. Це маленьке середземне море. Керчанська протока лучить його з Чорним морем. Протока це вузька смуга морської води, що лучить із собою два моря.

Озівське море мілке й має воду ледви солонувату. Його віднога це Гниле море, що відділене арабатською косою, цебто довжезною піскуватою смугою суші. Таких кіс багато на Чорному й Озівському морю при українських берегах.

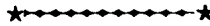
Береги України низинні, хоч доволі високі здаються від моря. Тільки південний беріг Криму гористий, з дуже гарними краєвидами. Щоб ними намілюватися і викупатись у морі, зїздяться сюди що року люди з далеких сторін. Таксамо гористе й дуже гарне побережжя української Чорноморщини. Ї тут гарна пристань у Новоросійську.

Чорне й Озівське море здавна славляться тим, що повно в них усякої риби. Цілі валки українських чумаків розвозили ще недавно чорноморську сіль і рибу по всій Україні. Тепер здебільшого розвозиться таке залізницями.

Контрольні питання.

Де Чорне море найглибше? Чому плавба морем така корисна? Що це морські хвилі, приплив і відплив, струї? Що це середземне море? Що це затока, сага, пристань, протока? Що це півострів, ріг, шийка, острів, коса? Де береги України високі, де низинні?

(Дальше буде).

Куток

Загадок

1. Хрестиківка

		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		
		x		

1. Місто.
2. Домашні звірятка.
3. Плавають по морі.
4. Місто.
5. Край.
6. Дає нам знання.
7. Жіноча одіж.
8. Ім'я нашого поета.
9. Інакше приятель.
10. Інакше звалища.
11. Без нього не було б життя.
12. Ім'я дівчини.

Букви на місце хрестиків дадуть слова українського привіту.

2. Загадкова карточка

ОЛЯ ОМИК

Як називається родинне місто цієї дівчини? Букви переставити так, щоб вони дали назву міста.

3. Розгадайте!

- а. Який дяк ніколи до церкви не ходить?
- б. Якого радника завжди карають?
- в. Які роги люди їдять?

Загадки розгадаєте, коли додаєте до поданих слів відповідні букви.

Розвязки загадок подамо в наступному числі.

Щиреньку подяку Дорогим Юним сумівцям та сумівцям, за надіслані Різдвяні і Новорічні побажання складає

Редакція Сторінки Юного Сумівця.

тріярх Никон, потім Адріан, сам цар Олексій Михайлович, боярин Ртищев, Сильвестр Медвідів, князь Василь Голицин, царівна Софія, цар Федор і багато інших. Цар Федор, що вчився у Семена Полоцького, завжди шанував українців і кохався в їх книжках. „Он каже про його наш літописець великую любовь до нашего народу мель“. Багато де-кому за цю дружбу з українцями доводилось під поганші часи зазнати й тяганини. Прикладом, коли судили патріярха Никона, йому згадали і його нахил до українців.

Ще в половині XVII віку, р. 1649

українці заклали в Москві першу в Росії організовану школу. Коханець царський, молодий Федор Ртищев з дозволу царя і патріярха заснував в двох верствах від Москви монастир і р. 1649 покликав туди з Києва „иноквѣ, изыщныхъ въ ученіи грамматики словенской и греческой, даже до риторики и философи“. Приїхало сюди до тридцятка українців. І вони зараз же почали навчати свої науки, і першим, учеником був у їх сам Ртищев.

Так українці заводили школи на Москві.

(Дальше буде.)

Сумівці Осередку СУМ-у ім. Гол. Отамана Симона Петлюри
в Понтипрідд гостел, Валія

ЦІКАВІ СТРИЧКИ

- о— Найшвидший потяг курсує між Лондоном і Ліверпулем. Він робить 100 км на годину.
- о— Найбільшою будовою світу є Китайський Мур, на 2500 км. завдовжки і на 8 метрів завширшки.
- о— Найменші рибки живуть в одному озері на островах Філіппінах. їх треба аж 20 тисяч на один кілограм. Вони є головною поживою тамошніх мешканців.
- о— Наше сонце постійно зменшується. Воно кожною

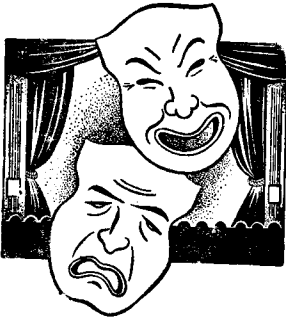
секунди губить 4 мільйони тон маси у формі гарячі й енергії.

—о— Єгипетські піраміди не є найбільші. В Мексико є піраміди „Чолюля“ висотою 4 рази більшою від єгипетських.

—о— Крейда це малесенькі животики, які жили дуже давно при берегах моря. Опісля вони повмирили, зліпилися до купи й з них повстала крейда.

—о— За наймудріших зпоміж малих звірів уходять муравлі. Все, що вони роблять, відбувається після докладного обчислення й планів.

ТЕАТР - КІНО - РАДІО

Світ на фільмовій стрічці після війни

АНГЛІЙСЬКІ ФІЛЬМИ

Свого часу Ерік Джонсон, один з найповажніших людей в американському фільмі проголосив кампанію проти європейських, а зокрема англійських, нападів на американський фільм. Справді він заявив, що Голлівуд конкуренції не боїться, а особливо англійська конкуренція для нього бажана, він її потребує, однак англійський фільм злобує за щораз ширші ринки в світі. Нам не вистарчилоби місця обговорити точно історію англійського фільму, а зокрема причини, що дозволяють йому сьогодні спокійно конкурувати з американськими фільмами, ми обмежимося тільки до вичислення деяких англійських фільмів, які своїми чільними досягненнями заслуговують на загальне признание. Окремо подамо нашим читачам ряд статей і репортажів про найбільшу англійську продукцію фільмів Дж. Артура Ранка. (В наступних числах).

Загальна світова критика визнала після війни найкращими фільмами які випродуковано в Англії такі як: „Цезар і Клеопатра“, „Останній серпанок“, „Межиріччя“ (Ди ірз бітвін“) з Дж. Мейсоном, „Люди з суходолу“ (Ди Оверлендерс) і інші.

Останньо накручені в Англії фільми такі як „Ідеальний Чоловік“, що грає в ньому запрошена з Америки Кльодетт Кольбар дальше „Анна Кареніна“, „Гамлет“. Головну ролю в останньому грає Льюренс Олів'єр відомий в Англії як „першорядна фільмова зірка“ і режисер.

Наші читачі будуть мати нагоду, або вже її мали оглянути в себе на місцях фільми англійської продукції і тому подаємо декілька з них, що є цікаві своїм змістом і варті ваших грошей.

Ще в місяці червні 1949 р. появилвся новий фільм продукції Ранка п. н. „Ди Пер-

фект Вуман“. Це одинока англійська комедія, що на ній справді можна вмерти з сміху. Фільм з участю фільмової зірки Патріція Рок.

Виправді в тому часі в лондонських кіно-театрах висвітлювано також тої самої продукції такі фільми як: „Адам инд Авелін“ з Стюарт Грінджер і Джон Сіммонс, та „Стоп прес герль“ з Салли Анн Говс однак вони настільки нецікаві, що неварто присвятити їм більше місця.

Великою популярністю користується до сьогодні прекрасний історичний фільм англійської продукції (Ранк) „Христофор Колумб“. Фільмові зірки: Фредерік Марч, Фльоренс Ельддрідж, Франсіс Сулліван, Лінден Трейверс і інші. Кольоровий фільм, технічне виконання першорядне з сторінки історичної оцінки фільм виконаний дбайливо, перестерігає правду і традиції. Вірно відтворений час в якому відбувається подія відкриття Америки (кольорові образи). Поручаємо цей фільм читачам.

Друга продукція в Англії „ІрлінгСтудіос“ випустила на екран в тому часі легку комедію „Гвіски Гальор“ в якому головну ролю відіграє гвіски і її аматори.

Дуже погану оцінку самої англійської преси одержав фільм продукції Ранка п. н. „Обсешин“ з Робертом Ньютоном і Салли Грей. Це кримінальний фільм на якому обурюється глядач коли дивиться на найновіші вирафіновані методи мордування людини. (Англ. лікар ловить свою жінку на „гарячому“ як зраджує його з одним американцем, ловить того американця і поступенно збирає сірчаний квас, щоби розпустити тіло згаданого в ньому. До того часу держить прикутого до стіни в підвалі розваленої бомбами камениці.) Фільм поганий.

Англо-американська продукція фільмів Метро-Гольдвін-Маєр поручає глядачам свій фільм „Конспіратор“. Головну ролю грає

Роберт Тейлор. Фільм про розвідку і контр-розвідку любимцям шпигунських афер а й багато іншим подобається.

В місяці серпні можна було оглянути новий фільм Ранка:

„Тротті Тру“. Фільмова зірка: Джон Кент. Фільм не надзвичайний, але здитинілим англійцям і іншим повинен подобатися.

Згадана в горі продукція „Ерлінг Студіос“ приготувала в тому самому часі фільм „Трейн оф евентс“. Досить гарно вивязались мало знані акторки Мари Морріс і Джон Довлінг. Фільм не надзвичайний. Деякі кажуть, що найкращим моментом у фільмі це момент коли грає оркестра філадельфійської філярмонії.

Широко розгортається праця балетних гуртків СУМ-у.
На фото: Сумівка виконує циганський танок.

Крім Ранка існують менші англійські фільмові продукції, що ведуть нерівну боротьбу з богатим Ранком. Одна з них „Брітші Пікчир Корпорейшин“ випустила фільм в місяці вересні: „Ди Гейсти Гарт“. Цей фільм користується популярністю в англійців, однак чужинці нарікають на гру акторів. Хто

піде буде нудитися цілий час. Ще один безнадійний фільм продукції Ранка п. н. „Дамонд Сіті“, що його критика схарактеризувала як „дурна бійка“. У фільмі беруть участь такі зірки як: Дейвід Фаррар, Оноп Блякман і Діана Дорс.

Після деяких невдачних фільмів можна зустріти на правду гарні. Особливо англійці бідні на гарні комедії. Вдачною комедією продукції Ранка треба вважати фільм „Ди Чільтрен Гандретс“. Актори: Сесил Паркер, Дейвід Томмісон, Ляна Морріс.

На особливу увагу заслуговує фільм продукції Метро-Гольдвін-Маєр „Мадам Барер“. У фільмі грають такі зірки як: Дженіфер Джонс, Ван Гефлін, Джеймс Мейсон. Деякі журнали називали цей фільм: „Зрада великого світу“. В загальному існує тепер мода виписування фільмових зірок з Голлівуд, що означає велику співпрацю англійських продукцій з американськими. На цьому місці треба рівнож сказати, що англійські фільми виготовляються з питомою англійською дбайливістю, особливо в ділянці костюмів та реkwізиту.

Вас буде напевно цікавити життя поодиноких фільмових зірок.

Про це поговоримо з Вами в наступних числах нашого журналу, як рівнож довідається про найновіші американські фільми які можна оглянути в Англії.

Фільмовий amator.

Короткі новинки з інших країн

Тео Лінген — знана всім фільмова зірка на континенті, коротко по війні виступила знову у фільмі „Туди й сюди“, що його випродуковано в Австрії. Фільм цікавий для емігрантів своєю емігрантською тематикою.

—o—

Перший міжнародний конгрес фільмгармонії відбувся осінню 1947 р. в Парижі. У конгресі брали участь представники 20 країн.

—o—

Чи Ви знаєте, що Вашингтон бажає появи фільмів протисовєтських, пропагандивних, але їх досі Голлівуд не виготовляє, бо... немає відповідних сценаріїв і ніхто їх не пише.

—o—

В СССР появилoся багато нових фільмів після війни.

Один з таких, що його совєтська критика вважає вершком здобутку совєтської кінематографії є фільм „Крейсер Варяг“. Колльоровий фільм „Перемога кохання“ (реж. Савченко), критикує преса як „примітивний“,

брак смаку“, нісенітниця у дії“, „ярмакова гра акторів“ і т. д. (Телеграф).

Київська кіностудія випустила фільм Подвій „про безмежну мужність советських розвідників в дні великої вітчизняної війни“. Режисер Барнет.

Влучну характеристику советських фільмів подає західна, зокрема німецька преса. Коротко кажучи: Російський фільм любить великі масштаби, він бруталний і відштовхує поведінкою героїв, характером почувань і навіть своєю фотографією“. Належало б ще додати, що він наскрізь пропагандивний, тенденційний і роблений по стахановськи „в кузні“. („Арка“ (2))

АМАТОРСЬКИЙ ТЕАТР В ОСЕРЕДКАХ СУМ-У

Як повідомляють нас з Осередку СУМ-у ім. полк. Е. Коновальця в Рочдейлі, то останнім часом розпочали працю в СУМ-і, знані нашому загалові, такі мистецькі сили, як: П.П. Войтович, Столярчук і Когутяк. Друг Войтович вже довгий час провадить хоровий гурток Осередку „Рідна пісня“, друг Когутяк неполегливою працею вивчає балетний гурток, а друг

Столярчук, режисер б. Рімінського Театру, що кілька місяців тому перейшов під опіку Крайнього Комітету СУМ-у, розгорнув широку працю в напрямі доброго зорганізування і поширення праці місцевого Драматичного Гуртка. Слід зазначити, що друг Столярчук Ст. щойно кілька тижнів тому переїхав до Рочдейлі, а з ним переїхала більша частина членів б. рімінського театру, вже розпочав інтензивну працю в діяльності драматичного мистецтва. З нашої сторони ми бажаємо якнайкращого успіху у так важкій діяльності праці — у мистецтві! Тільки не забувайте написати до нас про свою працю!

У відділі „Театр-Кіно-Радіо“ в наступному числі журналу помістимо цікаві розвідки про українців в Голівуд та українські радіомовлення „Голосу Америки“.

Справлення похибок

Шановних Читачів просимо справити прикрі друкарські похибки, які трапились в уступі „Короткі новинки з інших країн“ на попередній сторінці.

В другому рядку уступу, в новинці про Тео Лінген з мість слова „виступила“ має бути **виступив**. Початок другої новинки: „Перший міжнародний конгрес фільмгармонії...“ повинен звучати: „Перший міжнародний конгрес **фільмології**...“

З ЖИТТЯ СУМ-У У СВІТІ

Америка.

Українська молодь Нью-Йорку зібралася ще в місяці жовтні 1949 р. на спільні сходини в залі Американського Легіону і на них вирішено заснувати Осередок СУМ-у. Замітним є факт, що визначні постаті нашого громадського і політичного життя живо зацікавились справами молоді і своєю активною участю на зборах допомогли молоді в оформленні організації. На зборах були присутні: П. П. Василь Мудрий, Др. М. Чубатий, др. О. Сокол шин, проф. І. Еасилишин і інші. Згаданих в горі збори обрали до почесної президії.

Присутніх вітав голова ініціативного Гуртка друг Теодор Жовтний. Гарні промови виголосили п. Мудрий і проф. Чубатий.

Гологою Осередку СУМ-у в Нью-Йорку, більшістю голою із збору друга С. Ричара.

Щиро вітаємо Вас дорогі друзі і бажаємо успіхів в започаткованій праці

ПОДЯКА

Оцією дорогою Крайовий Комітет СУМ складає якнайщирішу подяку усім Організаціям та Установам, зокрема Осередкам СУМ-у й поодиноким людям за надіслані Різдвяні і Новорічні побажання.

Крайовий Комітет СУМ.

Члени Осередку СУМ ім. геть. І. Мазепи в Кранвіч, Норфолк. В друдому ряді посередини голова Осередку друг Бекар.

ОГОЛОШЕННЯ

Центральний Комітет СУМ звертається з проханням і закликом до українського громадянства пересилати документи, матеріали, оригінальні світлинки та фотографії з життя, діяльності і процесу Союзу Визволення України (СВУ), Спільки Української Молоді (СУМ) на Україні та інших теренах Советського Союзу. За цінні матеріали — винагорода. На бажання матеріали після використання звернуться власникові.

Центральний Комітет СУМ.

З ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ

НА ТЕРЕНІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Вчинок гідний наслідування.

Один наш сумівець, що скривається під ініціалами В. Г. в Кошлей коло Вольвергамитону переслав на адресу Крайового Комітету СУМ, з нагоди Різдва Христового, харчову посилку з проханням призначити її для хворих.

На цьому місці складаємо щиру поляку згаданому сумівцеві та повідомляємо, що по-

силка спрямована до шпиталю. (Точну адресу подаємо Вам в листі.)

Це дуже гарний вчинок, що свідчить про велику жертвенність гідний наслідування.

Осередок СУМ-у в Ловтоні.

Якщо б спитати сумівця, збо гостя, що є учасником сумівських сходин як він задивляється на працю Осередка ім. Григорія Сковороди в Ловтоні, можна одержати скору відповідь, в якій виявляється вдовolenня і радість з добре веденої праці. Само собою, що наша Центральна мала б ще багато завваг і побажань відносно самого ведення праці, все ж таки дуже приємно є відмітити факт помноження добрих прикмет серед сумівців, число яких зростає кожного дня. Особливо в останній час сумівці проявили себе точними та дисциплінованими членами, беруть живу участь на сходинах, розвивають дискусії на прочитаних рефератах чи лекціях. Донедавна Комітет Осередку мав багато „клопоту“ з уваги на великий наплив до гостелю молоді, яка бажала вступити в ряди СУМ. Брак приміщення на відбуття сходин ставив КО СУМ в прикре положення. Сьогодні одна і друга справа вже вповні поладжена. Менеджер дозволив перевести сходини в театральній залі на домагання нашої делегації. Я вірю, що наш Осередок своєю працею вибеться на перше місце поміж іншими Осередкамл.

Подив Ю. М.

Осередок СУМ ім. І. Богуна в Мільденгалі.

Наш Осередок ще недавно зорганізований і тому не може похвалитися дуже великими здобутками і успіхами в праці. Помимо того від самого початку наші члени взялися до неполегливої праці. Приступлено до систематичного вивчення українознавства, перероблено матеріали, одержані з

Ком.тети Осередків СУМ видають для своїх членів щомсячні стінні газетки.

На фото: „Трембіта“— стінна газетка ланки СУМ „Степов Орли“ в Вестон-он-Трейг.

Крайового Комітету.

В нашому гостелі живе багато молоді і ще не всі вступили в ряди СУМ-у. Голова Осередку СУМ звернувся останньо із закликом вступати в ряди СУМ-у. Думаю, що поза-спількова молодь гідно відгукнеться на заклик Голови і масою вступить до нашої суміської сім'ї. На цьому місці треба зазначити, що Голова нашого Осередку друг В. Волюшин докладає усіх зусиль, щоби праця в Осередку якнайкраще розгорталася.

Е. Гнип.

Різдвяні Свята в Осередку СУМ в Ківіль гостель.

Заходами Осередку СУМ і Відділу СУБ в гостелі Ківіль ми спільно відсвяткували Свята Різдва Христового.

Після дбайливої підготовки ми прибули всі в святю ому настрої до домівки на спільний Свят-Вечір. До участі в наших святкуваннях ми запросили мера гостелю, представник в рільничого комітету та представників міністерства праці. На самому по-

ликого Свята, про наші звичаї, обичаї, то-що. Рівночасно не забули ми згадати також тих, що не могли разом з нами того вечора в одній родині засісти до спільної Свят-Вечері. Опісля подали традиційні потрави. При тому ми колядували і гарно провели Свят-Вечір.

Англійські гості склали нам щиру подяку за так гарно проведений час поміж українцями та висловлювали своє захоплення з наших колядок і звичаїв

Ранесенько на саме Різдво ми вибралися гуртом (24 особи) автобусом на Богослуження що його відправив о. Молчанівський.

З нагоди Свят в нас переведено збірку, яка дала у висліді: На УАНЦ £2 : 5 : 6, на Взаємну Поміч £1 : 17 : 6, і на УПА £14.

Подав Бойчук.

Осередок СУМ-у ім. полк. Є. Коновальця в Каслфорд.

В нашому Осередку ім. полк. Є. Коновальця в Каслфорд дуже гарно влаштовано ак-демію в честь наших славних Героїв Біласа,

*»Вдаримо шаблями,
щоб розцвілися
іскрами!...«*

**Балетний гурток
Осередку СУМ
в Каслфорд.**

ч.тку Голова місцевого Відділу СУБ відчитав голосно молитву, а опісля привітав присутніх гостей. Один із суміщів виголосив змістовний реферат про значення цього ве-

Давилишина, Майського, Перебийнос.. Академію відкрив Голова Осередку друг Грицьків Гр., а реферат читав друг Гудима. При нашому Осередку є організаційний хор,

що відспівав на академії кілька пісень.

На закінчення академії звернувся до присутніх із словом культ.-виховний референт Осередку друг М. Мотрук. Він закликав молодь об'єднатися сильно при нашій молодняцькій організації СУМ, зазначаючи, що цього вимагає від нас наша Батьківщина і тисячі героїв народу, що декотрим сьогодні віддаємо честь. Коротко говорив також про визвольну боротьбу нашого народу. Свято закінчено Національним Гимном.

В. Ванчарський.

Осередок СУМ-у в Понтипрідд.

Наш Осередок невеликий всього 43 члени, які діляться на 3 ланки: ланка ЛЬВИ, ланка ЛИСОНЯ і МАКІВКА. Працює у нас також хоровий гурток „ЯР“. Ми стараємося вести широко культ.-виховну і іншу працю. За час від 4. 7. 49 до 11. 12. 49 р. ми відбули 20 сходин та улаштували 6 імпрез. Більше половини наших членів вже проробила Історію України та Географію, інші вчать далше. Ми з радістю читаємо і переробляємо статті з наших сумівських журналів і з іншої преси.

На наших сходинах ми назвали наш Осередок ім. Головного Отамана Симона Петлюри. Хоч наш Осередок далеко у Валії ми душею лучимося з усіма сумівцями на терені В. Британії і в цілому світі та передаємо їм палкий сумівський привіт.

Честь України — Готов боронити!

*Голова Осередку СУМ в Понтипрідд, Валія
Головацький Михайло.*

Збірка на прес-фонд „Голосу Молоді.“

Наш Осередок в Лейтон Баззард з великою радістю зустрів появу нашого журналу „Голос Молоді“. Комітет Осередку провів збірку на пресовий фонд, яка принесла у висліді £2,—, 8. Гроші пересилаємо до Вас та закликаємо другі Осередки провести збірки на пресовий фонд.

Секретар КО СУМ Е. Слюз.

Висловлюємо щирю подяку Вам дорогі дру-

зі за надіслані гроші на пресовий фонд. Це доказ Вашої великої жертвенності та зрозуміння ваги і завдання Вашого журналу.

Редакція й Адміністрація.

3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Хвальна Редакціє!

Хочу висловити свою радість з приводу появи другого числа „Голосу Молоді“. Направду це небуденний осяг Крайового Комітету СУМ. Радію всією душею, бо потребу такого журналу на терені Англії відчувалося прямо до болю. Вірю, що Крайовий Комітет СУМ змобілізує всі свої сили, щоб цей журнал не тільки вдержався, а розрісся, здобув собі якнайбільшу популярність і знайшов собі місце на столі кожного юнака і юнки, а то й старшого покоління.

Правда, подекуди журнал робить враження новонародженого немовляти, та все таки є підстави вірити, що його вдасться виплекати на серйозний, змістовний, а тим самим і цікавий, направду репрезентативний голос українського молодого покоління.

Для використання у Вашому шановному журналі висилаю кілька своїх віршів, щоб тим чином і „ми голос“ влився до загального „Голосу Молоді“.

Остаюсь з правдивою пошаною

Б. Бора.

Дорогий Друже!

Ми щиро дякуємо за листа і надіслані матеріали до журналу. Використаємо в наступних числах. Розріст нашого журналу буде у великій мірі залежати від його дописувачів, то значить від Вас і других, що вміють добре володіти пером і залежить їм на вихованні нашої молоді. Ми щиро вітаємо Вашу співпрацю та чекаємо від Вас матеріалів і щерез матеріалів.

Редакція.

Поодинокі відповіді Редакції

ВАНЧАРСЬКИЙ, Каслфорд — Матеріали і знімки одержали, щиро дякуємо. Решту використаємо в наступних числах.

Я. ГЕНСЦЬКИЙ, Бостон — Допис ізза браку місця помістимо в наступних числах.

М. ЛІЛЕЯ — Вітаємо з успіхом. Дякуємо. Думаємо, що іже час, щоби ми Вас повітали з успіхом на сторінках нашого журналу. Чому не пишете?

КО СУМ в Кранвіч — Знімки одержали. Підуть в наступних числах.

КО СУМ в Ковентри — Побажання прийшли з опізненням. Щиро дякуємо за привіт.

Пана БЕНДЕРА і п. ЛЕГОТА просимо надати свою адресу до Редакції.

„ГОЛОС МОЛОДІ“ — місячний журнал української молоді

Редагує: Колегія.

Видає: Крайовий Комітет СУМ у Великобританії.

„THE VOICE OF YOUTH“ — Monthly Magazine for the Ukrainian Youth in the U. K.

Printed by R. K. PINTING & PUBLISHING CO., 70, College Road, Harrow, Middlesex, England, and published by UKRAINIAN YOUTH ASSOCIATION, 49, Linden Gardens, Notting Hill Gate, London W. 2, England.

Друковано в Українській Друкарні „РІДНА КНИЖКА“.

